

6 สัปดาห์

ประชาธิปไตยรณรงค์เลือกตั้ง ส.ส.

คู่มือครู

“เลือกตั้งเป็นหน้าที่
เลือกคนดีบริหารบ้านเมือง”

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มกราคม 2562

จำนวนที่พิมพ์ : 9,240 เล่ม

ที่ปรึกษา :

พันตำรวจเอก จรุงวิทย์ ภุมมา
นายเมธา ศิลาพันธ์

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง
รองเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้เขียน :

นายชัชวาล สุขหล้า
นางสาวสุธิดา โชคพระสมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเป็นพลเมือง
รองผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมความเป็นพลเมือง

ร้อยกรอง :

นายชูชาติ ครุฑใจกล้า

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาเครือข่าย 2

ฝ่ายเลขานุการ ประสานงานและรูปเล่ม :

นางสาวอรรัจนา ไชยคง
นางสาววีรยา มกรพงศ์
นางสาวนิติกานต์ ภูสุวรรณ
นางสาวธมนวรรณชาติเกษมชัย
นายธรรมบุญ สุนทรนิตินพงศ์

พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
พนักงานการเลือกตั้งชำนาญการ
นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ

คำนำ

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มาตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2475 แต่ประชาธิปไตยของไทยลุ่มลุกคลุกคลานมาตลอดระยะเวลา 86 ปีที่ผ่านมาก่อนหน้านี้เรามีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 19 ฉบับ และเพิ่งจะมีฉบับที่ 20 เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 นี้เอง เรามีการเลือกตั้งทั่วไปมาแล้ว 25 ครั้ง มีรัฐบาลมาแล้ว 61 คณะ นายกรัฐมนตรี 29 คน แต่เราก็มี การปฏิวัติรัฐประหารถึง 13 ครั้ง

ดังนั้น บริบทและเงื่อนไขของการเป็นประชาธิปไตยของคนไทยจึงแตกต่างจากประเทศต่างๆ เป็นอันมาก ซึ่งเป็นเหตุผลว่า การเลือกตั้งอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอสำหรับความเป็นประชาธิปไตยในประเทศไทย กล่าวคือ มีความจำเป็นอย่างมากที่การเลือกตั้งนั้นต้องมีพื้นฐานความเป็นพลเมืองดี ในวิถีประชาธิปไตยของผู้มีสิทธิเลือกตั้งควบคู่กันไปด้วย

ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า ทุกสาขา อาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย รวมทั้งนักเรียน ในฐานะพลเมืองเมืองที่เข้มแข็งจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง โดยเรียนรู้ประชาธิปไตยจากการปฏิบัติด้วย กิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” ทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของตน

ประสบการณ์ตรงในการมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและซาบซึ้งจิตวิญญาณของความเป็นนักประชาธิปไตย อันสมควรบันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ทางการเมืองของนักเรียนแต่ละคน

เพื่อให้กิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” เดินหน้าไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้จัดทำคู่มือสำหรับครูและนักเรียนใช้เป็นแนวทางดำเนินงานโดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าครูและนักเรียนจะได้ศึกษา และใช้ประโยชน์จากคู่มือเล่มนี้เป็นเข็มทิศนำทางในการเผยแพร่ความรู้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มกราคม 2562

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ความสำคัญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การเลือกตั้ง ส.ส. มีความสำคัญต่อคนไทยผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่ต้องไปทำหน้าที่ของตนในการเลือกบุคคลเป็นผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชนรวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ซึ่งต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นสำคัญ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

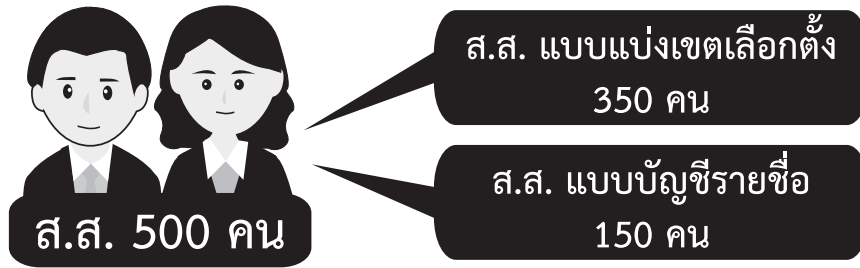

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หน้าที่และอำนาจของ ส.ส.

- ◆ ออกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน
- ◆ ตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
- ◆ พิจารณาจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อพัฒนาประเทศ
- ◆ นำปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเสนอต่อรัฐบาล

การเลือกตั้ง ส.ส.

บัตรเลือกตั้ง

การเลือกตั้งครั้งนี้

รับบัตรใบเดียว กาเบอร์เดียว ได้ผลสามอย่าง

- ◆ ได้ ส.ส.เขต
- ◆ นำคะแนนของผู้สมัครทุกคนทุกเขตของพรรคที่ส่ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ มาคำนวณหาจำนวน ส.ส. บัญชีรายชื่อของแต่ละพรรค
- ◆ พรรคที่ได้ ส.ส. ไม่น้อยกว่า 25 คน มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งพรรคนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- ◆ มีสัญชาติไทย ถ้าแปลงสัญชาติต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- ◆ อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีในวันเลือกตั้ง
- ◆ เป็นผู้มิใช่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง

หลักฐานที่ใช้แสดงตนในการลงคะแนนเลือกตั้ง

- ★ บัตรประจำตัวประชาชน (บัตรที่หมดอายุก็ใช้ได้)
- ★ บัตรหรือหลักฐานที่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้
- ★ มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชน เช่น
 - บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 - ใบขับขี่
 - หนังสือเดินทาง (พาสปอร์ต) ฯลฯ

บุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้ที่ลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

1. เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
2. อยู่ระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
3. ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย
4. วิกลจริตหรือฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

การเตรียมความพร้อมก่อนไปเลือกตั้ง

1. จัดเตรียมหลักฐานที่ใช้ในการลงคะแนน

ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน (บัตรหมดอายุก็ใช้ได้) บัตรหรือหลักฐานที่ทางราชการออกให้มีรูปถ่าย และเลขประจำตัวประชาชนไว้ให้พร้อม

2. ตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 25 วัน

ตรวจสอบรายชื่อได้ที่หน่วยเลือกตั้ง หรือที่ใกล้เคียงที่เลือกตั้ง

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20 วัน

ตรวจสอบรายชื่อจากเอกสารที่แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้าน

3. การเพิ่มชื่อ-ถอนชื่อ

ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน

หากพบว่าตนเองหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเจ้าบ้านเห็นว่าชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตนโดยไม่ได้อาศัยอยู่จริง ให้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอเพิ่มชื่อถอนชื่อ

การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส.

ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ เนื่องจากมีเหตุจำเป็นให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน โดยทำเป็นหนังสือซึ่งต้องระบุเลขประจำตัวประชาชน และที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้านแจ้งด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นไปยื่นแทน หรือจัดส่งทางไปรษณีย์ภายใน 7 วันก่อนวันเลือกตั้ง หรือภายใน 7 วันหลังวันเลือกตั้ง

หากไม่ไปใช้สิทธิจะถูกจำกัดสิทธิ ดังนี้

- ◆ การยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้ง ส.ส.
- ◆ การสมัคร ส.ส., ส.ว., สถ., ผอ., กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน
- ◆ เป็นข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง
- ◆ เป็นรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ ประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา คณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น

ระยะเวลาการจำกัดสิทธิ

ครั้งละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิ

การลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ล่วงหน้า

การลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้านอกเขตเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีถิ่นที่อยู่ซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งน้อยกว่า 90 วันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือ
2. ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

การลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในเขตเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอ ได้แก่

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับคำสั่งจากราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือ
2. บุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งจนไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้

การยื่นคำขอ

ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิหรือเขตเลือกตั้งที่ประสงค์ขอลงคะแนนพร้อมสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่นที่มีรูปถ่าย โดยชี้แจงเหตุผลความจำเป็นและแสดงหลักฐานว่าไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ สามารถยื่นคำขอได้ด้วยตนเอง มอบหมายผู้อื่นยื่นแทนหรือยื่นทางไปรษณีย์หรือทางอินเทอร์เน็ต (เฉพาะขอใช้สิทธินอกเขตเลือกตั้ง/นอกราชฯ) ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 30 วัน

ขั้นตอนการลงคะแนนเลือกตั้ง

1. ตรวจสอบรายชื่อ

และลำดับที่จากบัญชีรายชื่อ
ที่ประกาศไว้หน้าที่เลือกตั้ง

2. ยื่นหลักฐานแสดงตน

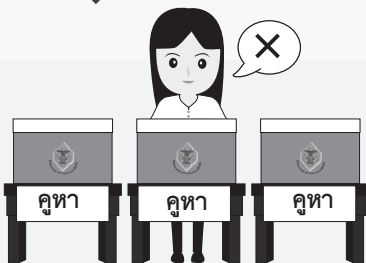
บัตรประชาชนหรือบัตรหรือหลักฐาน
ที่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐ
ออกให้โดยมีรูปถ่ายและเลขประจำตัว
ประชาชน

3. รับบัตรเลือกตั้ง

ลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้ว
หัวแม่มือขวาบนต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง
พร้อมรับบัตรเลือกตั้ง

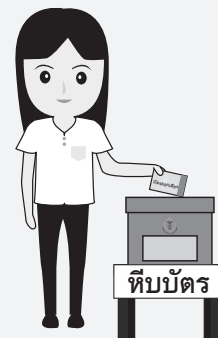
4. ทำเครื่องหมายกากบาท

เข้าคูหาลงคะแนนทำเครื่องหมายกากบาท (X)
เลือกผู้สมัครเพียงหมายเลขเดียว หากไม่ต้องการ
เลือกผู้สมัครผู้ใดให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X)
ในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

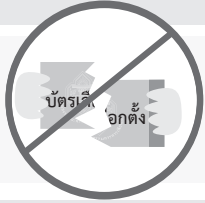
5. ใส่บัตรเลือกตั้งลงในหีบบัตร

เมื่อลงคะแนนเสร็จแล้วพับบัตรเลือกตั้ง
ให้เรียบร้อย และหย่อนบัตรลง
ในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

การกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

ห้ามมิให้

- 1 ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนพยายามออกเสียงลงคะแนน หรือออกเสียงลงคะแนนโดยแสดงหลักฐานที่ไม่ใช่ของตนเอง
- 2 ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใดทำให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย หรือทำให้เป็นบัตรเสียหรือทำบัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้
- 3 ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียง
- 4 ผู้ใดจัดยานพาหนะเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกตั้งหรือไปลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครใด
- 5 ผู้ใดหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใดไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง นับแต่เวลา 18.00 น. ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงสิ้นสุดวันเลือกตั้ง
- 6 ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันชั้นต่อใดๆ เกี่ยวกับผลการเลือกตั้ง
- 7 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว
- 8 ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง ในระหว่างเวลา 18.00 น. ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนถึงเวลา 18.00 น. ของวันเลือกตั้ง
- 9 ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเรียก รับ หรือยอมที่จะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเพื่อลงคะแนนหรืองดเว้นไม่ลงคะแนน

การดำเนินการกรณีการเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้า กต. สืบสวนหรือไต่สวนแล้วเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการหรือก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าวหรือรู้ว่าการกระทำแล้วแต่ไม่ดำเนินการระงับการกระทำนั้น ให้ กต. สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และในกรณีที่ผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับเลือกตั้งให้สั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่

ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง เมื่อ กต. สืบสวนหรือไต่สวนแล้วหรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือเป็นไปมิชอบด้วยกฎหมาย กต. มีอำนาจสั่งยกเลิกการเลือกตั้งและสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้

หลังประกาศผลการเลือกตั้ง

ใบ
เหลือง

เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดเจนว่าเป็นการกระทำของผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง ให้ กต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับเขตเลือกตั้งนั้น (ใบเหลือง)

ใบดำ/
ใบแดง

เมื่อ กต. สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร (ใบสั่ง) หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้วถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้ กต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (ใบดำ) หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (ใบแดง) ของผู้นั้น

ประเทศไทย : ประชาธิปไตย : ประชาชน

ประเทศไทยของเราปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

การปกครองระบอบประชาธิปไตย หัวใจจึงอยู่ที่ประชาชน เพราะประชาชนเป็นทั้งเป้าหมาย และกระบวนการที่จะนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย สิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นว่าสังคมใดเป็นประชาธิปไตยหรือไม่จึงมิได้ดูที่รูปแบบหรือพิธีการ หากแต่อยู่ที่พฤติกรรมของคนในสังคมว่ามีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ เช่น

1. การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย

กฎหมาย คือ แบบแผนควบคุมความประพฤติที่บังคับใช้แก่คนในสังคม เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข คนในสังคมประชาธิปไตยจึงต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย สังคมจะไม่เกิดความวุ่นวายเดือดร้อน

ในสังคมประชาธิปไตยการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของผู้คนในสังคม กฎหมายใดที่ไม่เป็นธรรมจะต้องแก้ไขโดยกระบวนการที่ถูกต้องและชอบธรรม ตราบใดที่กฎหมายนั้นยังไม่แก้ไขและมีผลใช้บังคับ จะต้องยอมรับปฏิบัติตาม มิใช่เลือกยอมรับและปฏิบัติตามเฉพาะกฎหมายที่ตนชื่นชอบหรือได้ประโยชน์ และฝ่าฝืนกฎหมายที่ตนไม่ชอบหรือเสียประโยชน์

2. รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ

หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญของหลักการประชาธิปไตย เมื่อมีสิทธิย่อมต้องมีหน้าที่ควบคู่กันไป คือทำหน้าที่ในฐานะปวงชนชาวไทย การใช้สิทธิ การใช้เสรีภาพก็ต้องมีความรับผิดชอบ ไม่ใช่เสรีภาพเกินขอบเขตจนไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น หรือฝ่าฝืนกฎหมาย หรือกระทำการอันขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม

3. ใช้เหตุผลบนความแตกต่าง ตัดสินความขัดแย้งโดยสันติวิธี

สังคมประชาธิปไตยเป็นที่อยู่ร่วมกันของคนจำนวนมาก จึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ การหาข้อยุติในเรื่องใดใช้เหตุใช้ผล โดยยึดตามเสียงข้างมาก แต่มิใช่การใช้เสียงข้างมากหรือพวกมากลากไป ต้องเคารพรับฟังเสียงข้างน้อยด้วย ถ้าเหตุผลของเสียงข้างน้อยดีกว่าเสียงข้างมากต้องรับฟัง โดยมิใช่กำลังหรือความรุนแรงในการตัดสินปัญหา

4. มีการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

แม้ว่าตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนจะมีความชอบธรรมในการใช้อำนาจ แต่ก็มิได้หมายความว่าสามารถใช้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาด ทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจ การใช้อำนาจยังอยู่ภายใต้กฎหมายและอยู่ในการเฝ้ามองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอสูม ประชาชนย่อมสามารถตรวจสอบการทำงานของตัวแทนที่ตนเลือกให้ไป

ทำหน้าที่แทนนั้น ได้ใช้อำนาจอย่างถูกต้องเป็นธรรม และสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประชาชน หรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบการทำงานของหน่วยงาน ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ตลอดเวลา หากพบเห็นการทุจริตคอร์รัปชัน หรือทำงานไร้ประสิทธิภาพก็สามารถถอดถอนออกจากตำแหน่งหรือฟ้องร้องดำเนินคดีได้ ทั้งการดำเนินการด้วยตนเองและผ่านองค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ

5. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

คนในสังคมประชาธิปไตยจะมีความตื่นตัวสนใจเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตระหนักเสมอว่าตนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย สามารถใช้อำนาจอธิปไตยได้ทั้งโดยทางตรงตามสิทธิเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และโดยทางอ้อมผ่านทางตัวแทนทุกระดับ ทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ประชาชนในสังคมประชาธิปไตยมีความรักและหวงแหนอำนาจอของตนเอง ไม่ยอมให้ใครแย่งยื้อ ทำลายหรือแอบอ้างใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ขณะเดียวกันประชาชนก็ต้องใช้สิทธิอย่างถูกต้องด้วย มิใช่คิดว่าตนมีสิทธิแล้วจะทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจหรือไปฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน จึงต้องยึดประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่ และความสันติสุขของสังคมเป็นหลัก ดังคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุที่ว่า “ประชาธิปไตย คือ ประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่มิใช่ประชาชนเป็นใหญ่”

การเลือกตั้ง : ความสำคัญ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรามักเข้าใจว่า การเลือกตั้งเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ หรือคนอายุ 18 ปีขึ้นไปเท่านั้นจึงจะมีสิทธิมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แต่เนื่องจากการเลือกตั้งส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของประเทศชาติ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนคนไทยทุกคนจึงต้องมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

เป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ รวมทั้งนักเรียนที่จะต้องเข้าร่วมกระบวนการเลือกตั้ง โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านกิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” ทั้งในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของตน

6 สัปดาห์ประชาธิปไตย

“6 สัปดาห์ประชาธิปไตยรณรงค์การเลือกตั้ง ส.ส.” เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและชุมชน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งแม้ว่าจะยังไม่มีสิทธิเลือกตั้งแต่การมีประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้ประชาธิปไตยภาคปฏิบัติจะส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตและซึมซับจิตวิญญาณของความเป็นนักประชาธิปไตย เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับห้วงเวลาของการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงกำหนดกิจกรรมออกเป็น 6 สัปดาห์

รูปแบบของกิจกรรมมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีกิจกรรมอะไรใครเป็นผู้รับผิดชอบ จะใช้สื่ออุปกรณ์ใด และมีใคร/หน่วยงานใดเป็นผู้สนับสนุนอย่างไร ดังนั้นเพื่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมจึงควรทำให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกกิจกรรม โดยแต่ละสัปดาห์มีกิจกรรม ดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 และ 2 เตรียมความพร้อม

สัปดาห์ที่ 1 เป็นตัวอย่าง สร้างความตระหนัก

1. ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมครู เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรม กรอบระยะเวลา มอบภารกิจและเอกสารคู่มือ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ให้ครูศึกษาทำความเข้าใจ
2. ครูติดตามข้อมูลข่าวสาร/ให้ข้อมูลแก่นักเรียน เช่น ประชาสัมพันธ์กิจกรรม 6 สัปดาห์ประชาธิปไตยหน้าเสาธง ในห้องเรียน และมอบหมายนักเรียนติดตาม ข่าวสารสถานการณ์บ้านเมือง
3. นักเรียนติดตามข้อมูลข่าวสาร

เพราะการเมือง คือวิถี ของชีวิต
เด็กต้องรู้ ครูต้องเริ่ม เต็มให้ครบ

การสร้าง วิถี ประชาธิปไตย
พุทธิพิสัย จิตพิสัย ต้องได้มา

ถ้ารู้จริง เห็นจริง จึงเข้าใจ
ประชุมครู ชี้แจง พร้อมแบ่งงาน

ร่วมวางแผน เนรมิต กิจกรรม
งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์

เกินจะคิด บ่ายเบี่ยง หรือเลียงหลบ
ใช้เรียนจบ แล้วสอบไล่ ในตำรา

ต้องมีใน ทุกสถาน การศึกษา
สร้างทักษะ ด้วยคุณค่า ประสบการณ์

หลักการสอน ที่ครูใช้ เป็นพื้นฐาน
เสริม ประสาน คิด ทำ ตามขั้นตอน

หกสัปดาห์ ต้องนำ เป็นการสอน
เตรียมการก่อน จึงบอกกล่าว ให้เข้าใจ...

สัปดาห์ที่ 2 ให้อำนาจ การใช้สิทธิ

มีกิจกรรม ดังนี้

1. ครูจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอน เผยแพร่ความรู้เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เตรียมการจัดนิทรรศการหรือกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. ครูจัดกิจกรรม/นิทรรศการเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. นักเรียนชมนิทรรศการ/ซักถามและบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้
4. ครูประเมินผลการเรียนรู้และมอบภารกิจให้นักเรียนติดตามข่าวสารเพิ่มเติม เพื่อเตรียมทำกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 3 ต่อไป

...เริ่มสัปดาห์ ที่สอง ในนอกห้องเรียน คิด อ่าน เขียน ทบทวน เป็นส่วนใหญ่
สอนหลักการ ของประชาธิปไตย และการใช้ อำนาจ ของปวงชน

ใช้อำนาจ ทางตรง และทางอ้อม จึงเตรียมพร้อม ไปเลือกตั้ง กันอีกหน
รู้ขั้นตอน วิธีการ การเลือกคน ที่อยู่บน กฎหมาย ในกติกา

เมื่อเด็กเรียน เด็กรู้ ครูเข้าร่วม แล้วรวบรวม นำไปใช้ ให้มีค่า
ปฏิบัติ ชัดเจน เห็นกับตา รอเวลา เพื่อจัด นิทรรศการ

เน้นการเมือง คือชีวิต คิดตระหนัก สร้างราก-หลัก จิตพิสัย เสริมประสาน
บรรยากาศ ประชาธิปไตย ต้องชื่นบาน ให้ความสุข สนุกสนาน ผ่านกิจกรรม...

สัปดาห์ที่ 3 : แสดงสาริต จัดกิจกรรม

เมื่อนักเรียนได้รับความรู้ และชมนิทรรศการเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ในสัปดาห์นี้ ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความเข้าใจ ทั้งภายในชั้นเรียนและในโรงเรียน โดยนักเรียนจะมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมมากขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมและซักซ้อมความเข้าใจก่อน ครูอาจมอบหมายนักเรียน หรือจัดกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในโรงเรียน 1 - 2 กิจกรรมตามความพร้อมและศักยภาพ เช่น

1. การเขียนเรียงความ/คำขวัญ/ข้อความประชาสัมพันธ์เชิญชวนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง
2. การอภิปราย/โต้วาที
3. การพูดหน้าชั้น-หน้าเสาธง ทั้งนี้อาจจัดให้มีการประกวดเรียงความ/คำขวัญ หรือกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม
4. การจัดสถานการณ์และสถานที่จำลองการลงคะแนนเลือกตั้ง
 - 4.1 การแสดงบทบาทสมมติเป็นกรรมการประจำหน่วย (กปน.) ผู้มาใช้สิทธิ การนับคะแนน เป็นต้น
 - 4.2 แสดงเสรีใจให้นักเรียนแสดงความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้
 - 4.3 ครูตอบข้อซักถาม มอบเอกสารเพิ่มเติมความรู้และชี้แจงมอบหมายกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 4 - 5 ต่อไป (ครูอาจมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังกิจกรรม)

...จากในห้อง จึงออก มานอกห้อง

จัดแข่งขัน สาริต ประดิษฐ์คำ

จัดบรรยากาศ สนุกสนาน ดั่งงานวัด

นิทรรศการ ละลานตา ให้น่าดู

มี ศส.ปชต. ขอมาช่วย

ทั้งเครือข่าย กกด. ก็หมั่นเวียน

เด็กจะดี มีชีวิต แบบคิดได้

ใช้เรียนรู้ แบบบังคับ ถูกจับวาง

เพื่อทดลอง หลักวิธี ที่เรียนร่ำ

เพื่อชักนำ แลกเปลี่ยน ร่วมเรียนรู้

ให้ชาวบ้าน ร่วมมาจัด ก็ได้อยู่

ติดธงทิว เลิศหรู ทั้งโรงเรียน

เข้าร่วมด้วย ช่วยงาน การแลกเปลี่ยน

ช่วยกันคิด ช่วยกันเขียน ร่วมเดินทาง

หากผู้ใหญ่ ทำให้เห็น เป็นแบบอย่าง

ควรสรรสร้าง เนรมิต แบบคิดเป็น...

แบบสังเกตการณ์กิจกรรมสาริตการเลือกตั้ง ส.ส.

1. ในการจัดกิจกรรมสาริตการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้นักเรียนได้เข้าร่วมหรือไม่
 เข้าร่วม ไม่ได้เข้าร่วม เพราะ
2. นักเรียนทำหน้าที่อะไรในกิจกรรมนี้
 เป็นกรรมการประจำหน่วย (กปน.) เป็นผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง
 เป็นประชาชนผู้ลงคะแนนมาใช้สิทธิ สังเกตการณ์
3. นักเรียนรู้สึกอย่างไร ในการร่วมกิจกรรมดังกล่าว (ตอบได้หลายข้อ)
 สนุก น่าสนใจ ได้ความรู้เพิ่มขึ้น
 ชอบ ไม่ชอบ เฉยๆ
 อื่นๆ
4. นักเรียนเห็นว่าการทำหน้าที่เป็น กปน. มีความสำคัญอย่างไรบ้าง
.....
5. นักเรียนเห็นว่าการเป็นผู้มาใช้สิทธิมีความสำคัญอย่างไรบ้าง
.....
6. บรรยากาศในการจัดกิจกรรมสาริตการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นอย่างไร
 นักเรียนเข้าร่วมน้อย นักเรียนเข้าร่วมมาก
 อื่นๆ
7. นักเรียนจะนำความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมสาริตการเลือกตั้ง ส.ส. ไปเล่าให้เพื่อน
หรือผู้ปกครองอย่างไรบ้าง
.....
.....
.....
.....

สัปดาห์ที่ 4 และ 5 ปีส่วนร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 1 - 3 เป็นกิจกรรมในโรงเรียนที่ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดกิจกรรมและนักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมแล้ว กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 4 - 5 นักเรียนจะมีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง โดยดำเนินการในครอบครัว ชุมชน ตำบลหมู่บ้านของนักเรียน ดังนี้

สัปดาห์ที่ 4 : นำความรู้ สู่ครอบครัว

1. นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับพร้อมด้วยสื่อความรู้ต่างๆ ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในครอบครัว
2. นักเรียนเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเชิญชวนไปใช้สิทธิเลือกตั้งและขอให้ผู้ปกครองเขียนจดหมายตอบลงในเอกสารคู่มือนักเรียน (หรือสื่ออื่นๆ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามความเหมาะสม)
3. นักเรียนส่งจดหมายทั้งสองฉบับให้ครูตรวจ
4. ครูตอบข้อซักถาม ให้ความรู้เพิ่มเติม และมอบหมายกิจกรรมในสัปดาห์ต่อไป
5. ในสัปดาห์นี้ แต่ละครอบครัวจะได้รับหนังสือแจ้งเจ้าบ้าน เชิญชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้นักเรียนสอบถามพ่อแม่ผู้ปกครองว่าได้รับหนังสือแจ้งเจ้าบ้านที่ส่งถึงทุกครัวเรือนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วหรือยัง จากนั้น กระตุ้นให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงในชุมชนของตนสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยการสอบถามในเรื่องต่างๆ ดังนี้
 - 5.1 ทราบถึงวิธีการเตรียมตัวของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่ เช่น การเตรียมบัตรประชาชน หรือบัตรอื่นๆ ที่ทางหน่วยงานราชการออกให้
 - 5.2 ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามสื่อต่างๆ เช่น สถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ หรือไม่
 - 5.3 ตรวจสอบว่าบุคคลในบ้านมีชื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้งถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หากไม่ครบหรือมีชื่อคนอื่นเกินมาสามารถไปแจ้งเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อได้ที่อำเภอหรือเทศบาล
 - 5.4 การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งรับใบเดียว กาได้เบอร์เดียว

...เริ่มสัปดาห์ ที่สอง ในนอกห้องเรียน คิด อ่าน เขียน ทบทวน เป็นส่วนใหญ่
สอนหลักการ ของประชาธิปไตย และการใช้ อำนาจ ของปวงชน

ใช้อำนาจ ทางตรง และทางอ้อม จึงเตรียมพร้อม ไปเลือกตั้ง กันอีกหน
รู้ขั้นตอน วิธีการ การเลือกคน ที่อยู่บน กฎหมาย ในกติกา

เมื่อเด็กเรียน เด็กรู้ ครูเข้าร่วม แล้วรวบรวม นำไปใช้ ให้มีค่า
ปฏิบัติ ชัดเจน เห็นกับตา รอเวลา เพื่อจัด นิทรรศการ

เน้นการเมือง คือชีวิต คิดตระหนักร สร้างราก-หลัก จิตพิสัย เสริมประสาน
บรรยากาศ ประชาธิปไตย ต้องขึ้นบาน ให้ความสุข สนุกสนาน ผ่านกิจกรรม...

จดหมายถึงผู้ปกครอง

“ครอบครัวของเราพร้อมไปเลือกตั้ง ส.ส. แล้วหรือยัง ?”

วันที่

กราบ.....ที่เคารพอย่างสูง
(ชื่อผู้ปกครอง)

วัน..... เวลา 08.00 น.-17.00 น. เป็นวันเลือกตั้ง ส.ส. ผม/หนู มีความภาคภูมิใจมากที่มีส่วนร่วมในการรณรงค์การเลือกตั้งในครั้งนี้ ก่อนที่ครอบครัวของเราจะไปใช้สิทธิ ผม/หนูขอให้.....
(ชื่อผู้ปกครอง)

ช่วยบอกด้วยว่าครอบครัวของเรามีความพร้อมในเรื่องเหล่านี้หรือไม่

1. ได้ไปตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง หรือยัง

ตรวจสอบแล้ว เมื่อ ยังไม่ได้ตรวจสอบ

2. บ้านของเราได้รับหนังสือแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือยัง

ได้รับแล้ว เมื่อวันที่..... ยังไม่ได้รับ

3. บ้านของเรามีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน คน

สถานที่ไปลงคะแนน คือ

4. มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อใช้แสดงตนในวันเลือกตั้ง หรือยัง

มีบัตร

ยังไม่ได้ตรวจสอบ/ไม่มีบัตร ต้องไปทำบัตรใหม่ ที่อำเภอหรือเทศบาล

ผม/หนู หวังว่าจะไปใช้สิทธิแต่เช้า และอย่าลืมพาผม/หนู
ไปด้วยนะครับ/นคะ (ชื่อผู้ปกครอง)

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ลงชื่อ

หมายเหตุ : เมื่อได้รับคำตอบแล้ว ให้นำจดหมายฉบับนี้ส่งครูประจำชั้น พร้อมหนังสือตอบจากผู้ปกครองในหน้าถัดไป

จดหมายตอบจากผู้ปกครองถึงนักเรียน

วันที่

ถึงลูกรัก/หลานรัก

จาก ผู้ปกครอง

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

สัปดาห์ที่ 5 สาระจกั้ว ในชุมชน

เมื่อนักเรียนได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่พ่อแม่ผู้ปกครองและคนในครอบครัว โดยนักเรียนได้นำจดหมายถึงผู้ปกครอง และจดหมายตอบจากผู้ปกครองแล้วจากการดำเนินการในสัปดาห์ที่ 4 ในสัปดาห์ที่ 5 ให้ครูมอบหมายนักเรียนใช้สื่อเอกสารที่ได้รับจากครูมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก่คนในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน เช่น การสอบถามหรือสัมภาษณ์เพื่อนบ้านหรือคนในชุมชน เกี่ยวกับความพร้อมในการเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ และเน้นย้ำข้อมูลสำคัญ ก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ขอให้กำชับนักเรียนแต่งกายชุดนักเรียนหรือแต่งกายสุภาพ) ดังนี้

1. การเน้นย้ำข้อมูลสำคัญในการเลือกตั้ง เช่น

- 1.1 วันเวลาเลือกตั้ง
- 1.2 สถานที่ในการใช้สิทธิเลือกตั้งให้ดูจากเอกสารที่แจ้งทุกครัวเรือน
- 1.3 หลักฐานแสดงตน ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร
- 1.4 วิธีการลงคะแนน “**รับบัตรเลือกตั้งใบเดียว กากบาทเบอร์เดียว**” สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้สมัคร รายชื่อพรรคได้ที่หน้าหน่วยเลือกตั้ง หรือติดตามข้อมูลผู้สมัครจากการหาเสียง หรือสื่อมวลชน

2. ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ตรวจสอบความพร้อมต่างๆ เช่น

- 2.1 ตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชน ถ้าสูญหายไปทำได้ที่อำเภอหรือเทศบาล
- 2.2 ตรวจสอบว่าหน่วยเลือกตั้งอยู่ที่ใด
- 2.3 แนะนำให้ไปลงคะแนนแต่เช้า และสามารถร่วมสังเกตการณ์นับคะแนนตั้งแต่ปิดการลงคะแนนในเวลา 17.00 น. จนกว่าจะเสร็จสิ้นการนับคะแนน

...จากโรงเรียน ถึงครอบครัว สำเร็จผล

รณรงค์ บอกเล่า ให้เข้าใจ

“การเลือกตั้งคุณภาพ โดยพลเมืองคุณภาพ”

ให้คนดี ปกครองถิ่น ป้องดินแดน

ประสานการ ช่วยเหลือ ทุกเครือข่าย

ปฏิรูป การเมืองไทย ให้พัฒนา

หวังชุมชน หมู่บ้าน ช่วยขานรับ

การเลือกตั้ง ครั้งใหม่ ไม่เปล่าเปลือง

จึงเข้าสู่ ชุมชน มิเฉไฉ

ปลุกกระแส ชวนกันไป ลงคะแนน

ช่วยกำราบ เงินหมิ่น คินเงินแสน

ได้ผู้แทน ของชาติ ในรัฐสภา

แพร่ขยาย ให้พลังพร้อม ทุกหย่อมหญ้า

รู้คุณค่า หน้าที่ตน อย่างพลเมือง

แจ้ง ตรวจ จับ จนจบ อย่างครบเครื่อง

เด็กเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต...

สัปดาห์ที่ 6 สังเกตการณ์ รายงานผล

เป็นสัปดาห์สุดท้าย หรือโค้งสุดท้ายของการเลือกตั้ง มี 3 กิจกรรม คือ 1) การชวนพ่อแม่ผู้ปกครองออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สังเกตการณ์การเลือกตั้ง 2) นักเรียนพร้อมด้วยพ่อแม่ผู้ปกครองเดินทางไปที่หน่วยเลือกตั้งตั้งแต่เช้า และ 3) การรายงานผล

ในขณะที่พ่อแม่ผู้ปกครองใช้สิทธิเลือกตั้ง นักเรียนสามารถสังเกตการณ์บริเวณหน้าหน่วยเลือกตั้ง (โดยไม่เข้าไปในหน่วยเลือกตั้ง) เพื่อศึกษาว่า

- มีขั้นตอนวิธีการลงคะแนนเลือกตั้งอย่างไร (มี 5 ขั้นตอน) คือ 1) ตรวจสอบรายชื่อ 2) ยื่นหลักฐานแสดงตน 3) รับบัตรเลือกตั้ง 4) ทำเครื่องหมายกากบาท 5) หย่อนบัตรด้วยตนเอง)
- ระยะเวลาที่แต่ละคนใช้ในการลงคะแนนตั้งแต่ยื่นหลักฐานแสดงตนจนถึงหย่อนบัตรเสร็จ
- ปริมาณความหนาแน่นหรือจำนวนคนที่เข้าแถวรอใช้สิทธิในหน่วย
- เสร็จแล้วกลับบ้านพร้อมพ่อแม่ผู้ปกครอง และอาจชวนพ่อแม่กลับมาที่หน่วยเลือกตั้งอีกครั้งในเวลา 17.00 น. เพื่อสังเกตการณ์การนับคะแนน และศึกษาหาข้อมูลจากป้ายประกาศหน้าหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้
 - จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง
 - จำนวนกรรมการนับคะแนน
 - ขั้นตอนการนับคะแนน
 - การทักท้วงระหว่างกรรมการนับคะแนน
 - จำนวนบัตรเสีย
 - ผลของการนับคะแนน
- เมื่อได้ข้อมูลให้นักเรียนกรอกในเอกสารคู่มือนักเรียน และนำเสนอครู
- ครู รวบรวมสรุปรายงานผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตต่อไป

...และสุดท้าย ถึงวันที่ มีเลือกตั้ง

ต้องบันทึก ต้องสังเกต ต้องรู้คิด

เกิดประสบการณ์ตรง บ่งชี้ชัด

ครูช่วยปลูก ต้นกล้า ประชาธิปไตย

ขอขอบพระคุณ คุณครู

งานของคุณ เหนื่อยนัก หน้าไม่เบา

เพราะหน้าที่ สร้างจิต วิญญาณมนุษย์

โปรดช่วยสร้าง จิตวิญญาณ ประชาธิปไตย

มีใบงาน ที่ครูสั่ง จำฝังจิต

ชวนพ่อแม่ ไปใช้สิทธิ อย่างภูมิใจ

รู้การเมือง ด้วยปฏิบัติ จนเติบโตใหญ่

ทำไม่ถูก รีบแก้ไข แต่วัยเยาว์

สังคม เชิดชู คู่ถิ่นเหี้ย

ตั้งแต่เช้า จรดเย็น น่าเห็นใจ

ประเสริฐสุด ด้วยศรัทธา น่าเลื่อมใส

เพื่อคนไทย ทุกคน บนแผ่นดิน...

ผลสัมฤทธิ์

การดำเนินกิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตยรณรงค์การเลือกตั้ง ส.ส.” เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจากประสบการณ์ตรง ซึ่งก่อให้เกิดผลหลายประการ กล่าวคือ

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนนั้น นอกจากประชาชนจะใช้อำนาจอธิปไตยโดยทางอ้อมผ่านการเลือกตั้งตัวแทนให้ไปทำหน้าที่แทนแล้ว ประชาชนสามารถใช้อำนาจโดยตรงด้วยการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อีกด้วย
2. นักเรียนเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจของนักเรียนแต่ละคน โดยบันทึกผลงานไว้ในคู่มือฯ
4. พ่อแม่ผู้ปกครองนอกจากจะได้เรียนรู้ร่วมกับนักเรียน ภาคภูมิใจในบุตรหลานของตนเองแล้ว ยังเกิดจิตสำนึกและตื่นตัวไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีคุณภาพมากขึ้น
5. ครู อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ประชาธิปไตย ทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ
6. ชุมชนและประชาชนในชุมชนได้ศึกษาเรียนรู้ประชาธิปไตยมีส่วนร่วมทางการเมืองและตระหนักในความสำคัญของนักเรียนซึ่งจะเป็นพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยสามารถสืบทอดความเป็นผู้นำนักประชาธิปไตยได้ในอนาคต ชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยในสถานศึกษา เพื่อให้การขับเคลื่อนประชาธิปไตยในชุมชนเกิดจากพลังของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของกิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” จึงขึ้นอยู่กับบทบาทของแต่ละคน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ให้การส่งเสริมสนับสนุนและติดตามผล
2. ครู ศึกษาข้อมูล การเตรียมสื่ออุปกรณ์ เอกสาร การถ่ายทอด การจัดกิจกรรมในโรงเรียน การมอบภารกิจ การติดตาม สนับสนุน และการรายงานประเมินผล
3. นักเรียน ดำเนินการตามแนวทางขั้นตอนวิธีการที่กำหนดไว้ในคู่มือ “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย”
4. ผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรม และร่วมมือสนับสนุนให้บุตรหลานของตนสามารถดำเนินการตามที่ครูมอบหมายได้ในทุกกิจกรรมทุกสัปดาห์

ผลสัมฤทธิ์

“6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” เป็นกิจกรรมตรวจสอบความพร้อมขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย สามารถต่อยอดสู่กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตยอื่นๆ ได้ในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ การเข้าร่วมกิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตย” ของนักเรียนจะเกิดแรงกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สามารถตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้กระบวนการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ผลของการเลือกตั้งเป็นที่ยอมรับของสังคม

*** ไม่ว่าผลการเลือกตั้งจะเป็นเช่นไร แต่การเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งของนักเรียนได้สร้างมิติใหม่ ที่ยืนยันว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยสามารถปลูกฝังได้ในบ้านเมืองของเรา ***

.....

แบบสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง

1. การลงคะแนนเลือกตั้ง (เวลา 08.00 - 17.00 น.)

1.1 มีการลงคะแนนเลือกตั้ง 5 ขั้นตอน

 ครบ ไม่ครบ

1.2 ระยะเวลาที่ผู้มีสิทธิได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ตั้งแต่ยื่นบัตรแสดงตนจนถึงหย่อนบัตรลงในหีบบัตร)

 ไม่เกิน 3 นาที 3 - 5 นาที มากกว่า 5 นาที

1.3 มีคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุมาใช้สิทธิหรือไม่

 มี ไม่มี

2. การสังเกตการณ์การนับคะแนน

2.1 การใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนแล้ว (หลังเวลา 17.00 น.)

2.1.1 จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยมี..... คน

2.1.2 จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในหน่วยมี..... คน

2.2 การนับคะแนน

2.2.1 มีการทักท้วงการนับคะแนนเลือกตั้ง.....คน

2.2.2 จำนวนบัตรดี.....บัตร

2.2.3 จำนวนบัตรเสีย.....บัตร

2.3 ผลการนับคะแนน

ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนมากที่สุด คือ

หมายเลข.....พรรค.....

ข้อสังเกตอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

ฉันได้เรียนรู้อะไรจากการเข้าร่วมกิจกรรม “6 สัปดาห์ประชาธิปไตยบ้าง?”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ฉันภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะฉันเป็นนักเรียนที่ดี มีคุณภาพของคุณครูและเป็นลูกหลานที่ดีของพ่อแม่ผู้ปกครองและปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ในชุมชนของฉัน

ชื่อ.....

ชั้น.....เลขที่.....โรงเรียน.....

แบบรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม

“6 สัปดาห์ประชาธิปไตยรณรงค์การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”

1. โรงเรียนสังกัด.....
2. กิจกรรมที่ดำเนินการ
 - 1) การประชุมชี้แจงครูผู้สอน/ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีผู้เข้าร่วมประชุม รวม.....คน
 - 2) ครู/อาจารย์ให้ความรู้แก่นักเรียนและนักเรียนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมคน
 - 3) ครู/อาจารย์จัดนิทรรศการ/กิจกรรม รวมครั้ง นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสาร รวม.....คน
 - 4) ครู/อาจารย์จัดสาธิตหน่วยเลือกตั้ง รวม.....ครั้ง มีนักเรียนเข้าร่วม รวม.....คน
 - 5) นักเรียนเขียนจดหมายถึงผู้ปกครอง รวม.....คน
 - 6) ผู้ปกครองตอบกลับ รวมคน
 - 7) นักเรียนได้ไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในชุมชนบ้านใกล้เคียง รวม.....ครัวเรือน
 - 8) กิจกรรมอื่นๆ เช่น.....มีนักเรียนเข้าร่วม รวม.....คน
3. โรงเรียนให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมครั้งนี้โดย
 - 1) ลำเนาคู่มือสำหรับนักเรียนเพิ่มเติม จำนวนเล่ม
 - 2) อื่นๆ (ถ้ามี)
4. ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม 6 สัปดาห์ประชาธิปไตย อยู่ในระดับใด (ทำเครื่องหมาย /)
() น้อย () ปานกลาง () มาก () มากที่สุด
ข้อแนะนำ (ถ้ามี).....
5. นักเรียนได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในวันเลือกตั้ง หรือไม่
() ได้เข้าร่วมและรายงานให้ทราบ จำนวนคน
() ไม่ได้เข้าร่วม เนื่องจาก.....
.....

คำชี้แจง - แบบรายงานผลใช้ในกิจกรรม 6 สัปดาห์ประชาธิปไตยเท่านั้น
- ครูผู้รับผิดชอบสรุปรายงานผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษารวบรวมรายงาน
ให้สำนักงานเขตที่โรงเรียนสังกัดต่อไป

ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง

(ต้นฉบับบัตรเลือกตั้ง)

ด้านในของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เล่มที่ 0000000

เลขที่ 00000000

ลำดับที่

ลงชื่อ

()

()

(ปฎิฉีก)

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(ปฎิฉีก)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

จังหวัด..... เขตเลือกตั้งที่.....

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ภายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ไม่เกินหนึ่งหมายเลข

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย
1		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		21		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
2		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		22		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
3		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		23		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
4		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		24		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
5		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		25		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
6		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		26		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
7		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		27		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
8		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		28		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
9		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		29		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
10		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		30		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
11		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		31		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
12		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		32		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
13		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		33		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
14		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		34		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
15		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		35		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
16		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		36		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
17		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		37		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
18		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		38		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
19		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		39		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	
20		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX		40		XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	

ตัวอย่าง

ถ้าไม่ประสงค์ลงคะแนนเลือกผู้สมัครใดเลย ให้ทำเครื่องหมาย X ในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

ช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด